

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT
Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

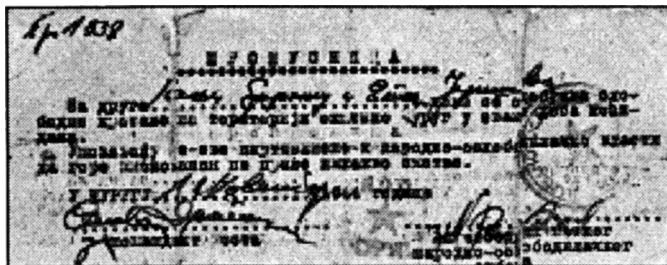
VII. DOKUMENTUMOK ÉS FOTOMELLÉKLET

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT
Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

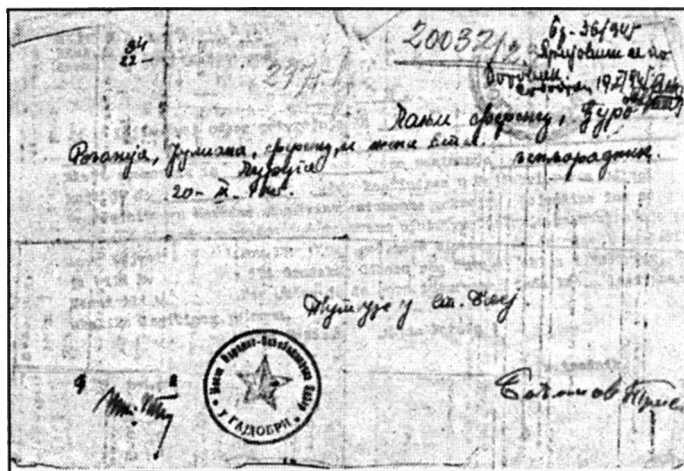
Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT

Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

DOKUMENTUMOK

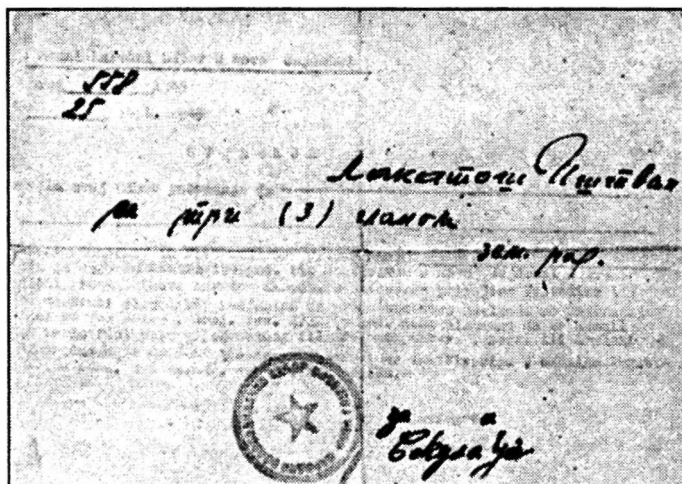
Ez a dokumentum szavatolta, hogy Csányi Ferenc partizán 1944. november 1. után éjjel-nappal szabadon mozoghatott Csurog területén.

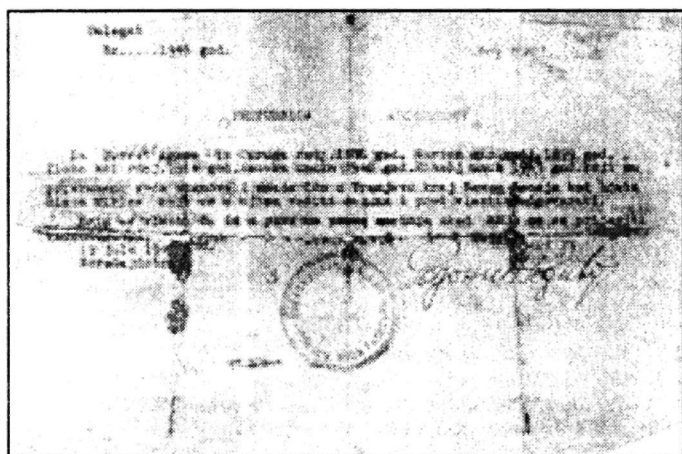
Ugyanannak a személynek, azaz Csányi Ferencnek és családtagjainak a szépligeti Helyi Népbizottság által kiadott 34-es számú bizonylat (kelt 1945. szeptember 22-én) eszerint a nevezettek, akik a szépligeti „konfind-rálás”-t követően Csurog Zsabya és Mozsor kivételével bárhova mehetnek, erről Vajdaság Autonóm Tartomány Népképviselőházának Elnöksége döntött Vajdaság Belügyi Osztályának *Bizalmas 1722/IX. 94* számú utasítása alapján (aláíró: Bećakov Triva).

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT

Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

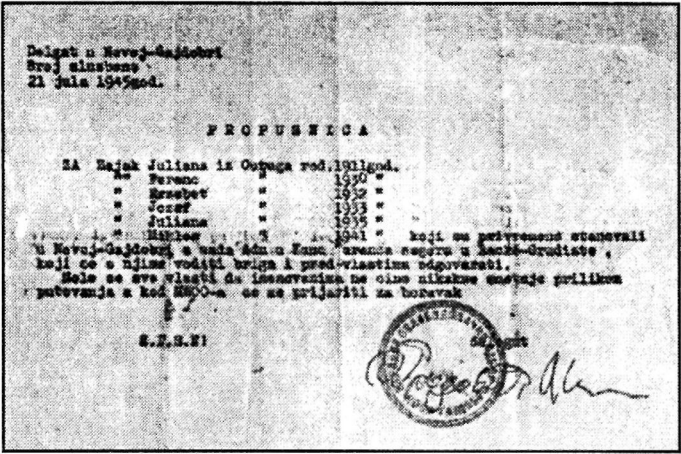
Szépligeten 1945. szeptember 25-éig már több mint 500 családnak kiadták a bizonylatot, tanúsítja ezt a Lakatos István és 3 tagú családja részére, 558. sorszámmal juttatott dokumentum (aláíró: Szekula Jó...; a többbit nem találni, az illető a cirill abécéből valószínűleg nem ismerte a zs-t).

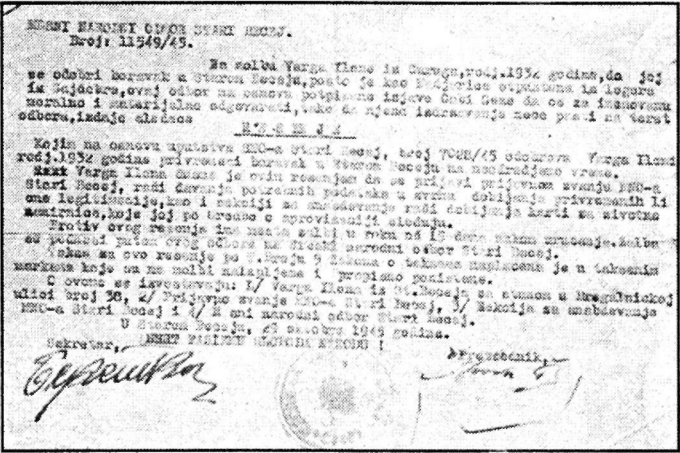
Akikért a rokonaik jótálltak, azok hamarabb szabadulhattak a lógerből, ez történt Horvát Ágnessal, lányával és unokáival, mert testvére, Simon Miklós Törökbecse mellől július 19-en értük jött (aláíró: Radonjić Radivoj).

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT

Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

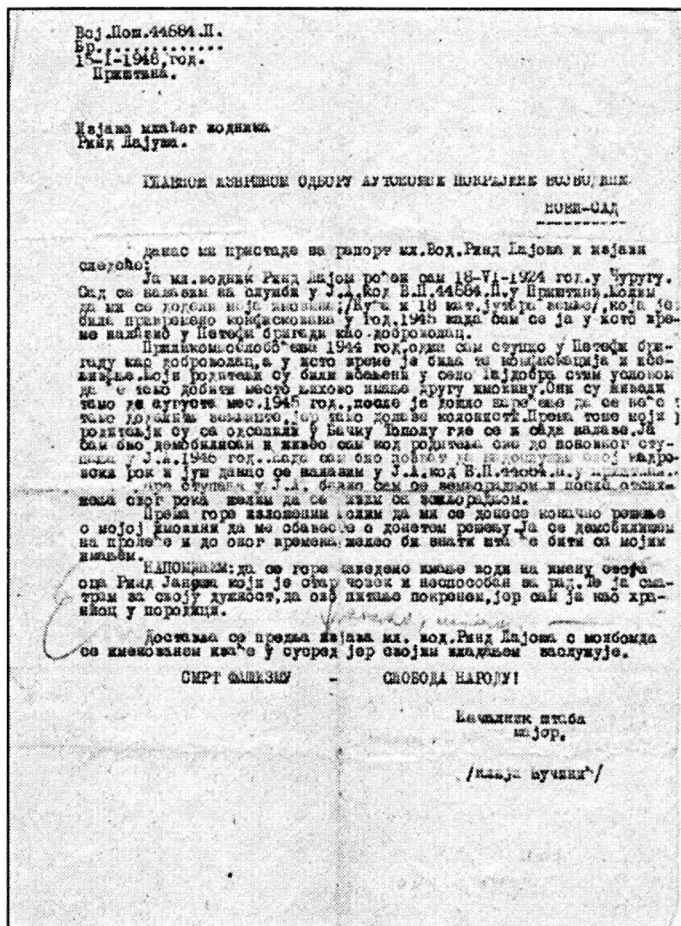

Zaják Júliát és gyermekeit bácsföldvári sógora, Konk Ferenc vette magához 1945. július 21-én, így szabadulhattak ők is hamarabb (aláíró: Brodović M., a szöveg nem lehet az ő műve, erről árulkodik a „... a sada idu u Konk Ferenca šogora...[... most Konk Ferenc sógorba mennek...]”rész).

Öbecsze Helyi Népbizottsága 1945. október 29-én kelt 11549/45 számú Végzése, amellyel engedélyezik Varga Ilona csurogi lakosnak, hogy tartósan Öbecsén telepedjen le (az elnök helyett Novák F. irt alá, míg a titkár személyét megállapíthatjuk a cirill betűs aláírásból – Beretka).

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÂM SÍRJÁT
Visszatekintés a múltba – II.. bővített kiadás

Rind Lajos 1948. január 15-én Prištinában töltötte katonaidejét, ekkor kér-
vényezte felettese, Ilija Vučinić őrnagy közvetítésével Vajdaság Autonóm
Tartomány Fő Végrehajtó Bizottságánál az ideiglenesen konfiszkált csa-
ládi vagyon (ház és 18 hold termőföld) visszaadását. A kérvényből meg-
állapítható, hogy amíg ő, mint önkéntes a Petőfi-brigádban harcolt, szü-
leit Szépligetbe költöztették, azzal az ígérettel, hogy ott vagyonukért kár-
talanítják őket. Ezután 1945. augusztusában parancsba kapták, hogy tá-
vozzanak, mert jönnek a telepések, ami miatt földterületet nem kaphat-
nak. Ekkor a család Topolyára került, s ide szándékozott visszatérni a
leszerelése után a kérvényező is, hogy földműveléssel foglalkozzon.

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT

Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

Istina je kopca među ljudima

Prema istraživanjima Julije Teleki, u odmazdama nad Mađarima krajem '44. i početkom '45, zbog navodne saradnje s okupatorom, stradalo dve hiljade muškaraca, dok je pet hiljada ljudi proterano sa svojih ognjišta

Bečuj – Nakon završetka Drugog svetskog rata, krajem 1944. i početkom 1945. novoformirana i u selima Šepetarka, Čurug, Zabalj i Molodina, sprovela odmazdu nad mađarskim stanovnicima, a zbog njihovog navodnog učešća u saradnje sa okupatorom priškom racija početkom 1942. u kojima je stradalo preko stotinu stanovnika. U tim odmazdama je, prema istraživanjima Julije Teleki koja danas živi u Beču, stradalo oko 2.000 ratno sposobnih muškaraca iz Čuruga i okoline, dok je oko 5.000 proterano sa svojih ognjišta, na teritoriju zabranjen vraćanja. Svi su, i oni likvidirani i oni proterani, proglašeni za ratne zločince.

„Moja dosadašnja istraživanja, iako nepotpuna, tu brojku svode na oko 5.000 nevino stradalih i reč je samo o vojvodačkim Mađarima. Analiza partijskih dokumenata i onih koji su nastali od strane vojnih organa, uvećava me da je ta brojka najbliža istorijskoj realnosti i da je rezultat političke svrhotvare sa mađarskim zločinima u toku rata i principa „oko za oko, zlob za zlob“, na kome je naročito insistiralo pokrajinsko partijsko rukovodstvo“, pise u tim dopisima dr Aleksandar Kasal u svojoj knjizi „Mađari u Vojvodini 1941-1946“.

Bez mlađeg

– Oca mi vlasti odvele 23. oktobra 1944. godine bez ikakvog sudskog naloga ili sličnog dokumenta. Moja sestra, koja je tada imala 12 godina, svađoravno mi je oduzela hranu, do 30. oktobra kada su je obavestili da je ne dolazi, jer „otac nije tu“. Iznaj je tada 37 godina. Zatvrek je nestao iz naših života. Mati je ostala sama sa četvoro male dece, a 1945. 23. januara,

Svi stanovnici mađarske nacionalnosti odgovorni

„Mnogotinu, preko stotinu hiljada ljudi, ušla je u selo nakon oslobođenja. To je bio jedan svetlobojni oktobarski sačin 10. januara 1945. godine u Čurugu. Nezadovoljni stavom vlasti u odnosu prema Mađarima, preko Vojne uprave sa Banat, Bačuj i Baranaj, stanovnici Čuruga uputili su Komitetu sa vođevstvom ratnih zločinaca, januara 1945. godine sačin da se svi Mađari i Nemački ovi iz mesta izloze i zaoberu jer je selo i komunistički zločin. Svi su, nakon zločina koji su oni počinili na vreme okupacije, a posebno u sačin – odgovorni. Na osnovu sačin i obimnosti, potpisivanja i izjavama svedoka, Komitet je na osnovu člane 19. Pravilnika za organizaciju olinog rada, ustanovila da su svi stanovnici mađarske nacionalnosti odgovorni, i da se proteraju sa ratne zločina. Udele dr Aleksandar Kasal u svojoj knjizi „Mađari u Vojvodini 1941-1946“.

Organizator skupa: Julija Teleki

svi Mađari iz Čuruga isprani su iz svojih kuća i odvedeni u logor u Bačkom Jarku. Pet meseci smo tamo živeli u nefudakim uslovima. Hrana nam je bila bezukusna kukuruzna kaša. Krajem proleća smo odvedeni u logor u Gajdobra na primadni rad. Tu se i ponašanje promenilo prema nama, priča Julija Teleki.

– S jeseni iste godine pošli su da nas puštaju na slobodu. Kako je izgledalo iz slobode? Sveka porodica je dobijala adresu na koju je bila obavezna da se javi, a kretanje je bilo ograničeno. Mi smo među poslednjima izšli jer nije bilo nikog ko bi „garantovao“ za nas. Dve godine smo se poticali po selima, rađali samo za smeštaj i hranu. U Baču Petrovo Selo smo stigli 1947. gde nas je prihvatio običnog pokopnog oca. Tu smo živeli do '50. Pedesete smo dobili plac i život nam je, u neku ruku, normalizovan. Pošli smo da gradimo kuću, kaže Julija Teleki.

– Želim da se javno kaže da sa razloga za vreme okupacije nije kriv mađarski narod u Vojvodini. Te monstruozne zločine koje i mi duboko osuđujemo, izvršila je Hitlerjeva fašistička soldatstva koja je došla iz Mađarske i

tanje zašto je 23. januara ove godine u Beču inicirala i organizovala skup bivših logorata i prognanika, kao i politička strešanja. – Ne negiramo činjenicu da su oni imali postupke, straganje i među ovdšnjim Mađarima, ali je van pameti da i dete od dve-tri godine ili starija od 70-80 godina bude „kolaboracionista“, pita kolona. A svi smo mi, tada proglašeni za ratne zločince – kaže oca.

Bez suđenja

– Druga, strešanja, a kasnije i proterivanja, izvršena su bez redovnih sudskih procedura, na osnovu usmenih iskaza, izjava, a bilo je u dosta slučajeva i dokumentarnih pokazivanja. Njegovani od oko 400 strešanih čuruljki Mađara nije suđeno u sudskom procesu, pa makar i monarhom. Zašto ovo naglašavati? Ne zaboravite da je rat već bio završen, znalo se ko je pobednik, a ko gubitnik. Uspostavljen je novi vlast, zadržela je pravna država. Treće, treba javno reći da je u pomenutim selima, današnjem teritorijalnom rešenju, izvršeno etničko čišćenje. Podatak koji sam navela i u svojoj knjizi je vrlo dobar primer za ovu tvrdnju: prema popisu stanovništva iz 1943. u Čurugu je bilo tri hiljade Mađara.

Prema popisu iz '48. bilo ih je 198 – svi u mešovitim brakovima i svi su došli u selo nakon oslobođenja. Četvrti, zašto nama, bivšim proteranim logorata nije dozvoljeno, ni posle 50 godina od tih događaja, da makar jedinstven pomen političko obelodanosti strahne nevino stradalih? Zašto se iskoristi ne potruide da iz ove perspektive, posle 50 godina, a na bazi autentičnih podataka, iskazima živih svedoka i rezultatima naših istraživanja, poročno potvrdimo nevino stradalih da apertu sa sebe ljepu i očigledno istinskih naroda.

I na kraju, ove ovo radimo u inostranstvu sa svojim komšijama Srbima, Mađarima, Romima... Ali, svi mi treba da shvatimo da je istina, pra-

A Danas című belgrádi ellenzéki napilap 1999. február 11-én megjelent számában találhatjuk az első, szerb nyelven megjelent tájékoztatót az 1944-es csurogi eseményekről (igaz, a cikk írója Berta Lajos Becséröl)

FÉNYKÉPEK

Dupp Bálint plébános az 1913-ban született csurogi elsőáldozókkal

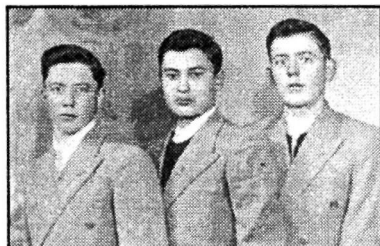
Lakodalom Csurogon a 20-as vagy 30-as években

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT

Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

A túlélő Czipó Ferenc 1940-ben elsőáldozó húgával és nagyanyaival, Czipó (Paragi) Juliannával és (Móra) Katalinnal

Középen Czipó Ferenc 1944-ben egy bálon. A mellette álló barátainak sorsáról semmit sem tudni

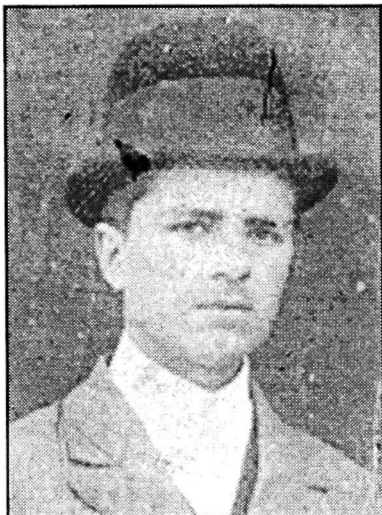
Czipó Ferenc nagyapja, az áldozat Czipó Márton mint honvéd-szakács Szenttamáson, 1943-ban

Az 1911-ben született Pataki István, aki szintén 1944-ben lett a bosszú áldozata

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT

Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

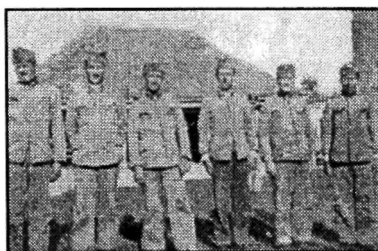
Szabó Ferenc (Teleki Júlia édesapja)
legénykori képe

Teleki Júlia szülei házasságkötésük
alkalmából

Egy pétérrévei tanyán a nagymamá-
nál a lógert túlélő Szabó gyerekek
édesanyjukkal (Júlia a legkisebb)

A megölt csurogi kisbírók közül hat
valamikor 1943-ban

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT
Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

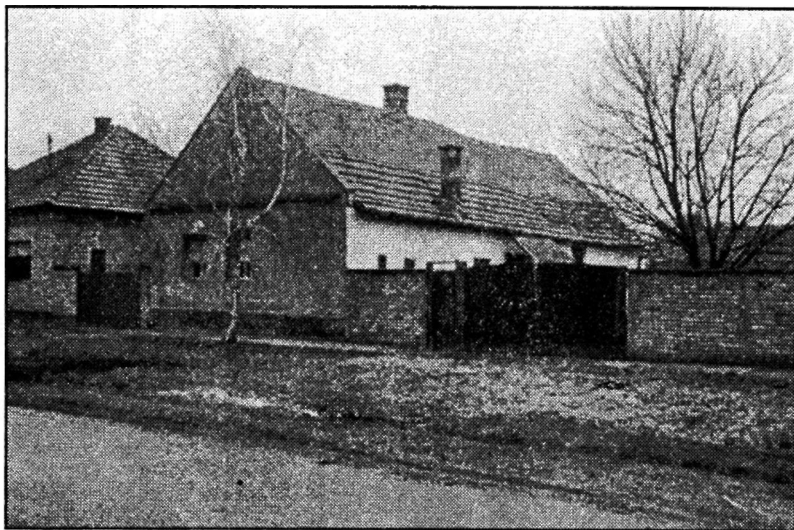

A Rohacsek család a negyvenes évek végén

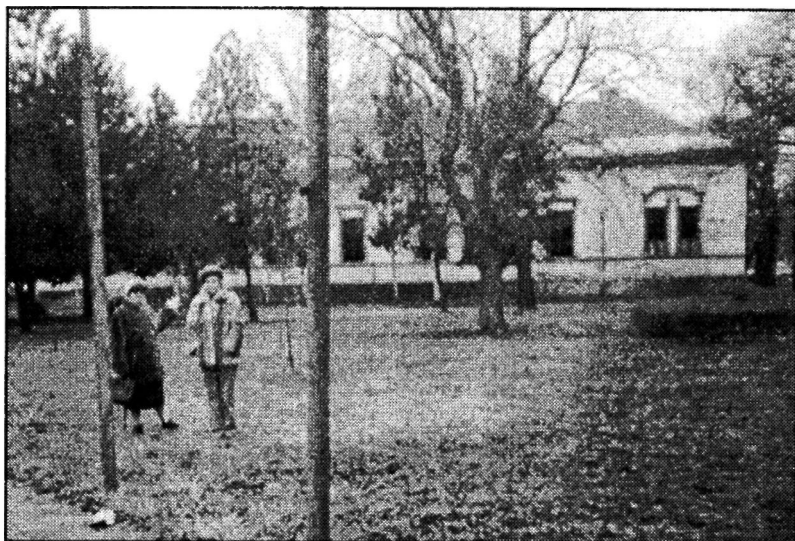

Megemlékezés az ártatlan csurogi áldozatokról 1997-ben

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT
Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

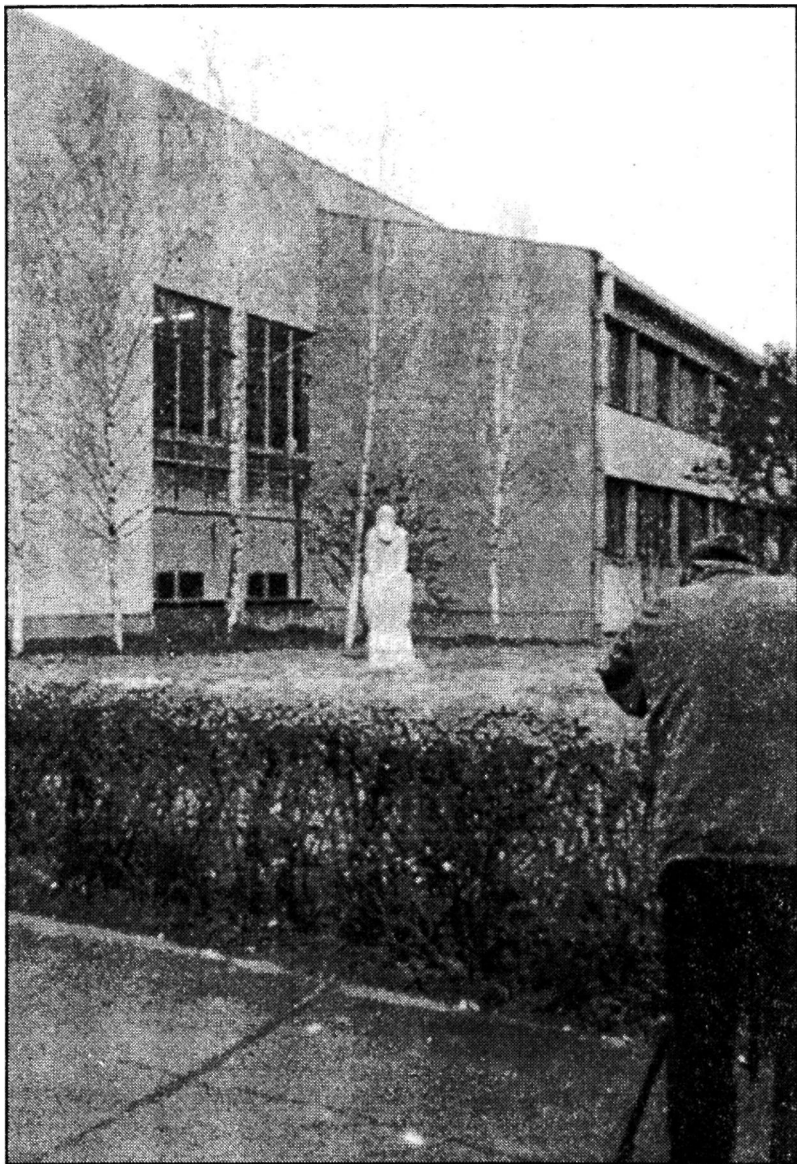

Teleki Júliáék valamikori családi háza ma Csurogon

A háttérben a csurogi iskola épülete napjainkban

Teleki Júlia: KERESSEM AZ APÁM SÍRJÁT
Visszatekintés a múltba – II., bővített kiadás

Áruház a valamikori magyar templom helyén

